

Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen

Maatwerkbesluit: Vangen verwilderde kat met vangkooi

Aanvrager : Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren
[Redacted]
[Redacted]

Project : Het vangen van zwervkatten buiten de bebouwde kom provincie Groningen

Activiteit : Het zich buiten de bebouwde kom bevinden met vangkooien die geschikt en bestemd zijn voor het vangen van verwilderde katten.

Locatie : Provincie Groningen

Dossiernummer : K90378

Documentnummer : 2025-213993

Verzenddatum : 16 december 2025

Procedure : Regulier

Besluit

Aanvraag

Op 11 september 2025 hebben wij een verzoek ontvangen tot het stellen van maatwerkvoorschriften over het buiten de bebouwde kom gebruik maken van vangkooien die geschikt en bestemd zijn voor het vangen van verwilderde katten. De aanvraag heeft betrekking op gehele provincie Groningen en provincie Gelderland.

Besluit

Op grond van artikel 11.31 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving (hierna: Bal) besluiten wij:

1. Aan Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren het volgende maatwerkvoorschrift op te leggen ten behoeve van het neutraliseren van de verwilderde kat:
 - in afwijking van artikel 11.72, eerste lid van het Bal het buiten de bebouwde kom het onder zich mogen hebben van een vangkooi geschikt en bestemd voor het vangen van verwilderde katten.
2. Dat het maatwerkvoorschrift wordt verleend voor het gehele grondgebied van de provincie Groningen en provincie Gelderland, met uitzondering van natuurgebieden.
3. Dat het maatwerkvoorschrift enkel gebruikt mag worden op gronden waarvan de grondgebruiker een schriftelijke toestemming heeft verleend aan de gebruiker van het maatwerkvoorschrift. Uit deze schriftelijke verklaring dient te blijken dat de gebruiker toestemming heeft om op de betreffende gronden zwerkatten of verwilderde katten te vangen.
4. Dat er ieder jaar een overzicht wordt geleverd aan de provincie Groningen en provincie Gelderland met de locaties waar een vangactie heeft plaatsgevonden binnen het grondgebied maar buiten de bebouwde kom van de provincie Groningen en provincie Gelderland.
5. Dat het maatwerkvoorschrift geldt vanaf één dag na de datum van verzending van dit besluit tot en met 31 januari 2030;
6. Dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit:
 - overwegingen bij Besluit;
 - Hamelers (Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren), 2024. "Handboek zwerkatten en kittenopvang"
 - Willemsen (Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren), 14 mei 2024. "Gedragscode TNR"
 - de aanvraag van 11 september 2025 en de aanvullingen per mail d.d.14 augustus 2025.

Over dit besluit heeft afstemming plaatsgevonden met de provincie Gelderland. Provincie Gelderland heeft aangegeven in te kunnen stemmen met dit besluit (zaaknummer 2025-001672).

Contact omtrent dit besluit

Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is voor de provincie Groningen: loketVTH@provinciegroningen.nl en voor de provincie Gelderland: post@gelderland.nl.

Kennisgeving

Dit besluit publiceren wij op de website officielebekendmakingen.nl.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen 6 weken na verzenddatum van deze brief een bezwaarschrift indienen. Meer informatie daarover vindt u op onze website provinciegroningen.nl/bezwaarmaken.

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op rechtspraak.nl/voorlopigevoorziening.

Gedeputeerde Staten van Groningen:

Namens dezen:

Teamleider VTH

Domein Uitvoering

Overwegingen

1. Verzoek maatwerkvoorschriften

1.1 Verzoek

Op 11 september 2025 is door ons een verzoek ontvangen tot het stellen van een maatwerk-voorschrift over het onder zich hebben van vangkooien buiten de bebouwde kom bestemd en geschikt voor het vangen van verwilderde katten ten behoeve van het uitvoeren van populatiebeheer. Het verzoek heeft betrekking op de artikelen 11.22 en 11.72 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal).

De aanvraag is ingediend door Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren,

[REDACTED]

1.2 Motivering aanvraag

De aanvrager motiveert dat het maatwerkvoorschrift nodig is om verwilderde katten te vangen buiten de bebouwde kom ten behoeve van het beperken van de groei van de populatie. Populaties verwilderde katten breiden zich in een geschikte leefomgeving doorgaans snel uit. De belangrijkste problemen die hiermee gemoeid zijn, zijn aantasting van het dierenwelzijn en overlast. Doorgaans is er sprake van een wisselwerking tussen dierenwelzijn en overlast. Zo is de mentaliteit van omwonenden vaak niet diervriendelijk als veel overlast wordt ervaren. Het steriliseren van verwilderde katten voorkomt voortplanting en waardoor vergroting van de populatie verwilderde katten tegen wordt gegaan en deze uiteindelijk verdwijnen.

1.3 Verzochte maatwerkvoorschriften

Er wordt verzocht om met een maatwerkvoorschrift toestemming te verlenen om onderstaande mogelijk te maken:

- het onder zich hebben van vangkooien geschikt en bestemd voor het vangen van verwilderde katten buiten de bebouwde kom.

1.4 Locatie

De aanvraag is gedaan voor de gehele provincie Groningen en provincie Gelderland, met uitzondering van natuurgebieden.

2. Procedurele aspecten

2.1 Bevoegd gezag

De activiteiten zullen hoofdzakelijk plaatsvinden in de provincie Groningen. Gelet op artikel 11.24 van het Bal zijn Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen bevoegd om op het verzoek tot het stellen van maatwerkvoorschriften te beslissen.

Over dit besluit heeft afstemming plaatsgevonden met de provincie Gelderland en heeft aangegeven in te kunnen stemmen met dit besluit (zaaknummer 2025-001672).

2.2 Maatwerkmogelijkheid

Op grond van artikel 11.31 van het Bal kan met een maatwerkvoorschrift worden afgeweken van paragraaf 11.2.8. van het Bal.

2.3 Reguliere procedure

Een besluit op een aanvraag om een maatwerkvoorschrift wordt voorbereid met de reguliere procedure als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht.

3. Overwegingen

3.1 Verwilde kat

Verwilde katten zijn in Nederland van oorsprong exoot. Het zijn afstammelingen van katten die als huisdier gehouden worden. Doordat ze buiten zijn geboren of al lange tijd buiten leven, hebben ze meer natuurlijk gedrag ontwikkeld. Het verwilderen van katten gaat snel, omdat de kat genetisch gezien nog dicht bij zijn wilde voorouders staat. De mate van verwildering wordt ook wel de 'wild factor' van de kat genoemd en verschilt per individu. Sociaal gedrag van katten naar mensen is aangeleerd en verdwijnt bij verwildering ook.

Verwilde katten leven vaak in groepen in de buurt van bebouwing. Alleen katten die in natuurgebieden leven waar sprake is van een schaars voedselaanbod, houden er buiten de paartijd een solitaire levenswijze op na. Plekken met een ruim voedselaanbod en goede schuilmogelijkheden - zoals steden, boerderijen, industrieterreinen en campings - stimuleren daarentegen de vorming van groepen katten. De grootte van zo'n groep wordt bepaald door de mate waarin voedsel en schuilmogelijkheden aanwezig zijn.

Verwilde kat geniet geen specifieke soortbescherming op grond van de Omgevingswet. Het betreft geen soort die op grond van de Europese Habitatrichtlijn is beschermd. Ook is het geen soort die op grond van artikel 11.54 van het Bal is aangewezen als 'andere soorten' waarvoor een vergunningplicht geldt. Voor verwilde kat is in artikel 11.72, eerste lid, onder e van het Bal gespecificeerd dat het gebruik van een vangkooi is toegestaan voor verwilde kat binnen de bebouwde kom. Dit betekent echter niet dat verwilde kat zondermeer gevangen mag worden. Het Bal bevat verschillende (algemene) regels die van toepassing zijn op onbeschermd en schadeveroorzakende soorten. Onder meer geldt ook voor deze soort altijd de plicht om het onnodig lijden van dieren bij vangen of doden te voorkomen, zoals benoemd in artikel 11.28 van het Bal.

3.2 Belangen

In een geschikte leefomgeving groeien populaties verwilde katten snel. Deze sterke toename veroorzaakt problemen, vooral op het gebied van dierenwelzijn en overlast. Vaak versterken beide elkaar doordat bij toenemende hinder de diervriendelijke houding van omwonenden doorgaans afneemt.

Groepen verwilde katten leven in een onnatuurlijke situatie. Ze zijn deels afhankelijk van mensen in hun levensonderhoud door bijvoorbeeld beschutting van menselijke bebouwing en voedselaanbod zoals afval, maar door hun schuwe en angstige aard niet geschikt om in een huiselijke omgeving te leven. Omwonenden, gemeenten en andere partijen wenden zich daarom vaak tot asielen of de Dierenbescherming voor een

oplossing. De opvang van deze dieren is echter veel lastiger te realiseren dan die van gevonden, tamme zwervkatten.

Het afnemen van de populatie heeft tot gevolg dat de overlast door katten verminderen. Daarnaast verlaagd de sterilisatie de overlast aanzienlijk. De hormoonhuishouding van katten verandert namelijk door castratie. Territoriaal gedrag zoals vechten, krabben en markeren wordt hierdoor minder. Waardoor er minder geluidsoverlast, verwondingen van andere dieren en stankoverlast ondervonden wordt. Daarnaast hebben de katten als de groep kleiner wordt, minder voedsel nodig en zullen vriendelijker gedrag vertonen naar huiskatten.

Een groot aandeel verwilderde katten leeft in het buitengebied, zoals in de buurt van boerderijen. Het is dan ook van belang dat TNR zowel binnen als buiten de bebouwde kom kan plaatsvinden.

3.3 Methode en alternatieven

Het onder zich hebben van vangkooien bestemd en geschikt voor het vangen van verwilderde katten is nodig om te kunnen werken volgens de TNR-methode. TNR is de afkorting van trap, neuter and return en betekent in het Nederlands: vangen, steriel maken en terugplaatsen. Wetenschappers zoals [REDACTED] hebben aangetoond dat dit de meest effectieve en diervriendelijke methode is om zowel overlast als dierenleed te bestrijden. Sinds 1980 werken organisaties in binnen- en buitenland volgens deze methode. Bij toepassing van TNR wordt na vijf tot tien jaar het aantal verwilderde katten minder en neemt ook het aantal kittens dat jaarlijks opgevangen moet worden af. Met deze methode kunnen de verwilderde katten in hun eigen leefgebied blijven.

Een alternatief zou zijn om ze te euthanaseren of ze noodgedwongen in gevangenschap te laten leven. Deze methoden zijn echter dieronvriendelijker. Daarnaast blijkt het weghalen van katten uit een groep niet effectief te zijn doordat er vervolgens nieuwe katten tot de groep toetreden. Bij het alternatief om niets te doen, blijft de populatie verwilderde katten groeien waar (nog) geschikt leefgebied is.

3.4 Onnodig lijden

Op grond van artikel 11.28 van het Bal geldt voor eenieder die een dier doodt of vangt, de verplichting om te voorkomen dat het dier onnodig lijdt. Dit geldt dus ook bij het vangen van verwilderde katten en hiermee is rekening gehouden bij de beoordeling van de aanvraag om maatwerkvoorschriften.

Als met een maatwerkvoorschrift of maatwerkregel wordt afgeweken van het eerste lid van 11.72 (Bal), wordt rekening gehouden met het voorkomen van onnodig lijden bij het te doden of te vangen dier.

Het in dit besluit genoemde middel, vangen met vangkooi en daarna steriliseren is voor het beperken van de populaties van wilde katten het meest effectieve middel dat bovendien ook vanuit dierenwelzijn te prefereren is boven meer dieronvriendelijke methodes zoals het vangen met netten of vangstokken. Dit leidt vaak tot veel stress en verwondingen bij de kat.

3.5 Zorgplicht

Naast de handeling waarvoor de aanvrager het maatwerkvoorschrift heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens het vangen of uitzetten van de verwilderde katten. Artikel 11.27 van het Bal gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Activiteiten of handelingen die leiden tot negatieve effecten op in het wilde levende plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Maatregelen die genomen worden om bijvangst te voorkomen en daarmee schadelijke effecten voorkomen op in het wild levende dieren of planten van soorten die van nature in Nederland voorkomen, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn en dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, sub 3°, van de omgevingswet, zijn als volgt:

- er wordt niet gevangen in natuurgebieden;
- er wordt overdag gevangen;
- er wordt minimaal twee keer per dag de vangkooi gecontroleerd op aanwezigheid van dieren;
- er wordt alleen gevangen als verwilderde katten daadwerkelijk aanwezig zijn;
- omwonenden worden van tevoren geïnformeerd en gevraagd hun huiskat binnen te houden gedurende de vangactie.

Behalve deze maatregelen is de ervaring dat er geen marterachtigen gevangen zijn in het verleden bij het gebruik van vangkooien geschikt voor katten. Er zijn alleen twee meldingen van egels in de afgelopen jaren, waarbij het gaat om honderden katten die gevangen zijn. Gezien deze ervaringen en de voorgenomen maatregelen zal met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op beschermde soorten door bijvangst voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Een vooronderzoek naar het voorkomen van bovengenoemde beschermde soorten wordt daarom niet nodig geacht.

3.6 Beoordeling verzoek

Er is verzocht een vangkooi onder zich te mogen hebben buiten de bebouwde kom geschikt en bestemd voor het vangen van verwilderde katten, met uitzondering van natuurgebieden.

Het onder zich hebben van vangkooien is beperkt in de wet en alleen toegestaan bij vangkooien geschikt en bestemd voor verwilderde katten of duiven binnen de bebouwde kom. Deze beperking heeft als doel om onnodig lijden van dieren en bijvangst te voorkomen.

Verwilderde katten veroorzaken overlast voor omwonenden en kunnen zelf leed ondervinden doordat omwonenden dieronvriendelijk kunnen zijn bij overlast. Deze problemen spelen zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Om schade tegen te gaan is de meest effectieve methode gebleken om ze te vangen en vervolgens te steriliseren zodat geen nakomelingen meer kunnen worden voortgebracht. De vangkooi zal hiervoor worden ingezet. De vangkooi is zoals eerder beschreven de meest diervriendelijke wijze van vangen van verwilderde katten. Buiten de bebouwde kom is er mogelijk meer kans

op bijvangst. Gezien de maatregelen die getroffen worden, zoals eerder beschreven, is de kans op bijvangst gering.

Gelet op bovenstaande achten wij het acceptabel om toestemming te verlenen om af te wijken van artikel 11.72, lid 1, onder e van het Bal.

4. Conclusie

In deze situatie, gezien voorgaande overwegingen:

- de noodzaak van het beheersen van verwilderde katten;
- het ontbreken van geschikte alternatieven;
- de verplichting om onnodig lijden te voorkomen;
- de afweging van relevante belangen.

en gelet op de natuurbescherming, het beschermen van de gezondheid en het beschermen van het milieu,

concluderen wij dat het gevraagde maatwerkvoorschrift verleend kan worden.